

викладач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація

У статті проаналізовано сутність медіаосвіти та розкрито теоретичне обґрунтування медіаосвітніх технологій як засобу мотивації вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів. Визначено різноманітні медіаосвітні технології, такі як: аудіовізуальні навчальні, інформаційно-комунікаційні (ІКТ), комп'ютерні, медійні та мультимедійні. Наведено приклади деяких медіаосвітніх технологій, які сприяють формуванню таких мотиваційних вмінь, як: розвиваючі, стимулюючі, спонукальні, пошукові, експресивні. Доведено, що на заняттях з використанням медіаосвітніх технологій студенти більш продуктивно засвоюють навчальний матеріал та вмотивовані до навчання.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаосвітні технології, медіаграмотність, мотиваційні вміння.

В умовах розширення міжнародних, економічних та культурних зв'язків України та входження до Європейської спільноти, поглиблення євроінтеграційних процесів, інтернаціоналізація ділових стосунків у різноманітних сферах діяльності людини диктує нове соціальне замовлення суспільства в галузі освіти. Реалізація такого соціального замовлення обумовлює необхідність спеціальної підготовки фахівців, які

спілкуються іноземною мовою із представниками інших країн. Іноземна мова сприяє формуванню особистості, яка поєднує в собі досвід рідної та іношомовної культури, володіє інноваційними комп'ютерними технологіями та готова до життя і праці в новому інформаційному суспільстві [3].

Процес інформатизації, який відбувається у мовній освіті, передбачає не просто використання інформаційних технологій у традиційному навчанні, а перед усім зміну структури та організації навчального процесу, формування інших методологічних основ, розробку нових педагогічних інноваційних технологій навчання.

Сьогодні знаходячись у новому інформаційному просторі студенти отримують інформацію з різних медіаджерел: радіо, телебачення, Інтернет, преса. Різноманітна медіаінформація формує точку зору студента, сприяє становленню його життєвої позиції, розвиває медіакомунікативну обізнаність та стає джерелом формування позитивної мотивації.

Метою нашої статті є теоретичне обґрунтування та висвітлення практичного застосування медіаосвітніх технологій як засобу мотивації вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Mediaosvita (media education) вважається одним із пріоритетних напрямів освіти, оскільки це частина освітнього процесу, яка спрямована на формування медіакультури, підготовку особистості до результативної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, що включає в себе як традиційні, так і новітні медіа. До традиційних медіа належать друковані видання (газети, журнали, книги), радіо, телебачення, кінематограф, звуко та відеозаписи. До новітніх медіа належать комп'ютерні технології, інтернет, мобільна телефонія. Медіаосвіта розглядається як процес розвитку особистості за допомогою засобів масової інформації та формування критичного мислення, умінь аналізу, сприйняття та інтерпретації медіатекстів. Медіаграмотність допомагає активно

використовувати традиційні та новітні медіа та краще зрозуміти мову засобів соціальної комунікації. Широкий доступ до інформаційних технологій дає кожному члену суспільства можливість передачі інформації у глобальному масштабі і викликає необхідність медіаграмотності для створення і поширення власного медіаконтенту [7].

Проблемами формування медіаосвіти займаються вітчизняні та зарубіжні вчені: Г.В. Онкович, І.М. Чемерис, О.К. Янишин, І.К. Хижняк, М.В. Жижина, І.В. Сахневич, Ю.А. Гапон, М. Collins, М. Simonson, А. Thompson та інші [1,7]. Аналіз наукових джерел дав змогу визначити низку технологій, поширених в медіаосвіті: технології формування медіакультури (Н.А. Коновалова) та медіаграмотності (І.М. Хижняк), технології особистісно-орієнтованого навчання (О. В. Мурюкіна), технології розвитку критичного мислення (С. Уолтер, Дж. Стіл) [6].

Розглянемо медіаосвітні технології, які б стимулювали студентів на розвиток пізнавальної діяльності та навичок мислення:

- *аудіовізуальні технології (audiovisual technologies)* – сукупність засобів, що забезпечують здійснення збору, зберігання, переробки та передачі аудіовізуальної інформації;

- *аудіовізуальні навчальні технології (audiovisual educational technologies)* – сукупність методів, що забезпечують застосування аудіовізуальних засобів для досягнення педагогічних цілей;

- *інформаційні технології (informational technologies)* – сукупність математичних і кібернетичних методів, технічних засобів збору, зберігання, переробки та передачі інформації;

- *інформаційні навчальні технології (information educational technologies)* – сукупність засобів телекомунікаційного зв'язку, сучасної комп'ютерної техніки, що забезпечують інтерактивний, програмно-методичний супровід сучасних технологій навчання;

- *інформаційно-комунікаційні технології – ІКТ (information and communication technologies-ICT)* – сукупність різних методів та засобів

збору, зберігання, обробки і розповсюдження цифрової, текстової, графічної та звукової інформації;

- *комунікаційні технології (communication technologies)* – сукупність технологій, які забезпечують доступ до інформаційних ресурсів;

- *комп'ютерні технології навчання (computer educational technologies)* – сукупність методів використання комп'ютерної техніки, засобів телекомунікаційного зв'язку та інтерактивного програмного продукту для досягнення педагогічних цілей;

- *медійні технології навчання (media educational technologies)* – сукупність різних методів із застосуванням медіа для досягнення педагогічних цілей;

- *мультимедійні технології (multimedia technologies)* – комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють використовувати найрізноманітніші середовища, такі як графіка, анімація, звук, відео [2].

Слід зосередитись на тих технологіях, які можуть бути засобом мотивації вивчення іноземної мови студентами. Однією з таких технологій є *ІКТ (інформативно-комунікаційні технології)*. В останні роки одне з провідних місць починають займати електронні підручники. Основне призначення електронного навчального комплексу з іноземної мови навчити студентів іншомовного спілкування. Працюючи з ІКТ студенти швидше засвоюють мовний та мовленнєвий матеріал. Слід зазначити, що пріоритети віддаються завданням, які сприяють формуванню умінь і навичок усної та писемної форм комунікації [4].

За допомогою *аудіо та відеоматеріалів* студенти мають можливість слухати носіїв мови, представників різних соціальних груп, що мають мовні та мовленнєві особливості, аналізувати побачене з висловлюванням свого ставлення.

Інтернет дає змогу студентам поповнити свої знання необхідною інформацією. У свою чергу, *електронні словники* допомагають у вивченні лексичного матеріалу та перекладу.

Необхідно зазначити, що медіаосвітні технології являються основним засобом формування *медіакомпетентності*, під якою розуміємо сукупність знань, умінь, здібностей, що сприяють вибору, критичному аналізу, оцінці та використанню медіатекстів у різних сферах, аналізу складних процесів функціонування у соціумі.

Доцільність використання медіаосвітніх технологій сприяє формуванню таких мотиваційних вмінь, як: розвиваючі, стимулюючі, спонукальні, пошукові, експресивні [9]. Розглянемо кожний вид мотиваційних вмінь окремо.

Розвиваючі мотиваційні вміння реалізуються через медіатехнології творчого характеру, завдань, які стимулюють критичне та логічне мислення, пам'ять, увагу та уяву. До таких завдань відносяться вправи на вербальних, вербально-зображальних, зображальних основах, що стимулюють до пізнання.

Стимулюючі мотиваційні вміння виражаються у завданнях нестандартного типу, підготовці мультимедійних презентації, проєктів, дискусії, проведенні різних досліджень та опитувань.

Спонукальні мотиваційні вміння реалізуються у різних формах (індивідуальній, груповій, макрогруповій) та завданнях, таких як перегляд фільмів, прослуховування аудіозаписів, дискурс.

Пошукові мотиваційні вміння формуються за допомогою різноманітних завдань, пов'язаних із пошуком в Інтернеті необхідної інформації, що стимулює пізнавальний інтерес.

Експресивні мотиваційні вміння заохочують виражати особистісні якості та емоції. Для реалізації експресивної функції доцільно використовувати аудіо та відеоматеріали, цікаві та мотивуючі теми для обговорення, дебати, які дають змогу студентам виразити своє особисте ставлення, емоції та почуття [9].

Розглянувши види мотиваційних вмінь та характеристику медіаосвітніх технологій як засобу мотивації вивчення іноземної мови студентами

немовних спеціальностей, наведемо приклади вправ з використанням ІКТ, Інтернету, аудіо та відеоматеріалів, проектів на формування різноманітних мотиваційних вмінь.

Приклади вправ з використанням Інтернету:

1. *Search the Internet and find out more information about immigration and citizenship exam. Make up a list of questions for Ukrainian citizenship exam.*
2. *Search the Internet and find job advertisements online. What vacancy would you choose? Explain your opinion.*
3. *Search the Internet and find out if the British experience of the First and Second World Wars seems similar or different to people's experience in your country.*

Приклади вправ з використанням аудіоматеріалів:

1. *Listen to Gray, Emma and Linda giving their views on the monarchy. Which other countries still have the monarchy? Do you think there is any place for queens and kings in the 21st century?*
2. *Listen to the dialogue and say in which hotel you would like to stay and why. Prove your point of view.*
3. *Listen to Ann describing her trip to Spain and speak about pros and cons of her holidays.*

Приклади вправ з використанням відеоматеріалів:

1. *Watch the video "The Difference between the United Kingdom, Great Britain and England Explained" [10]. Answer the questions:*
  - What is "A Country of Countries"?
  - What is the full name of the UK?
  - Where is Great Britain? What countries does Ireland consist of?
  - What is the Commonwealth?
  - What is the Crown?
2. *Before watching the video, read the programme information. What things do you think the presenter will talk about? [8]*

BBC Holiday 10 Best: Cities

Holiday 10 Best takes a journey to different cities around the world to find out what they have to offer. They go to the coolest, hippest, biggest and most exciting places on the planet and discover what makes a city truly great. In this programme Ginny Buckley gives us her ideas on how to spend the perfect day in Barcelona.

3. *After watching the video, describe your perfect day out in the best city you have ever visited.*

Приклади вправ з використанням мультимедійних презентацій (Power Point, Prezi):

1. *Look at the following three symbols of Great Britain and make up your own presentation about the main symbols of Ukraine.*
2. *Look at the pictures, can you identify any of the royal people? Prepare the presentation "British Royal Family Today".*
3. *Complete the chronological timeline 'History of Great Britain'. Make up your own presentation 'The most important events from the history of Great Britain'.*

Варто зазначити, що наведені завдання були ефективно використані зі студентами I-II курсів немовних спеціальностей на заняттях іноземної мови. При цьому виявилось, що вивчення англійської мови з використанням медіаосвітніх технологій сприяє підвищенню мотивації до навчання та більш продуктивному засвоєнню програмного матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Гапон Ю.А. Застосування комп'ютерної техніки на етапі введення нового матеріалу у системі інтенсивного навчання іноземних мов /Ю.А. Гапон // Іноземні мови. – 2000. - №2. – С. 26-28
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

4. Кузьміна І.П. Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://novyn.kpi.ua/2008-3/05_Kuzmina.pdf
5. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
6. Мурюкіна Е.В. Медиакритика и медиаобразование в процессе обучения школьников и студентов в странах Северной Европы // Дистанционное и виртуальное обучение. 2015. - № 2. - С.99-109.
7. Чемерис І.М. Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти та коротка історія розвитку // Вища освіта України, 2006. – №3. – 104 -108 с.
8. Antonia Clare. JJ Wilson. Speak Out. Pre-Intermediate Student's Book. – Pearson Longman 2011. – 166 p.
9. David Yun Dai. Motivation, Emotion, and Cognition: Integrative Perspectives on Intellectual Functioning and Development. Lawrence Erlbaum Associates – Mahwah, NJ, 2004. – 45p.
10. <https://www.youtube.com/watch?v=rNu8XDBSn10> – video “The Difference between the United Kingdom, Great Britain and England Explained”

Spysok vykorystanykh dzherel:

1. Hapon Yu.A. Zastosuvannia kompiuternoї tekhniky na etapi vvedennia novoho materialu u systemi intensyvnoho navchannia inozemnykh mov / Yu.A. Hapon // Inozemni movy. – 2000. - №2. – S. 26-28
2. Dychkivska I.M. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: navchalnyi posibnyk. – K.: Akademvydav, 2004. – 352 s.
3. Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia / [nauk. red. ukr. vyd. d-r ped. nauk, prof. S.Iu. Nikolaieva]. – K.: Lenvit, 2003. – 273 s.
4. Kuzmina I.P. Vykorystannia suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii na zaniattiakh z inozemnoi movy [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: http://novyn.kpi.ua/2008-3/05_Kuzmina.pdf

5. Morska L.I. Informatsiini tekhnolohii u navchanni inozemnykh mov: navchalnyi posibnyk. – Ternopil: Aston, 2008. – 256 s.
6. Muryukina E.V. Mediakritika i mediaobrazovanie v processe obucheniya shkol'nikov i studentov v stranah Severnoj Evropy // Distancionnoe i virtual'noe obuchenie. 2015. № 2. S.99-109.
7. Chemerys I.M. Mediaosvita za kordonom: teorii mediaosvity ta korotka istoriia rozvytku // Vyshcha osvita Ukrainy, 2006. – №3. – 104 – 108 s.
8. Antonia Clare. JJ Wilson. Speak Out. Pre-Intermediate Student's Book. – Pearson Longman 2011. – 166 p.
9. David Yun Dai. Motivation, Emotion, and Cognition: Integrative Perspectives on Intellectual Functioning and Development. Lawrence Erlbaum Associates – Mahwah, NJ, 2004. – 45p.
10. <https://www.youtube.com/watch?v=rNu8XDBSn10> – video “The Difference between the United Kingdom, Great Britain and England Explained”

Светлана Кухарёнок

МЕДИАОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО
МОТИВАЦИИ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТАМИ
НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Аннотация

В статье проанализировано сущность медиаобразования и раскрыто теоретическое обоснование медиаобразовательных технологий как средства мотивации изучения иностранного языка студентами неязыковых специальностей высших учебных заведений. Определены различные медиаобразовательные технологии, такие как: аудиовизуальные учебные, информационно-коммуникационные (ИКТ), компьютерные, медийные и мультимедийные. Приведены примеры некоторых медиаобразовательных технологий, способствующих формированию таких мотивационных умений, как: развивающие,

стимулирующие, побудительные, поисковые, экспрессивные. Доказано, что на занятиях с использованием медиаобразовательных технологий студенты более продуктивно усваивают учебный материал и мотивированные к обучению.

Ключевые слова: медиаобразование, медиаобразовательные технологии, медиаграмотность, мотивационные умения.

Svitlana Kukharyonok

MEDIA-EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AS A MEANS OF
MOTIVATION IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE BY STUDENTS
OF NON-LINGUISTIC UNIVERSITIES

Abstract

The article analyzes the essence of media education and reveals the theoretical substantiation of media education technologies as a means of motivating students to study foreign languages in non-linguistic universities. Various media education technologies have been identified, such as audiovisual training, information and communication (ICT), computer, media and multimedia technologies. The examples of some media education technologies that promote the formation of such motivational skills as: developing, stimulating, inductive, exploratory, expressive are introduced. It is proved that at the classes with the use of media education technologies the students are more productive in learning a foreign language and are motivated to study.

Key words: media education, media education technologies, media literacy, motivational skills.